

СИЛАБУС КУРСУ

«Книгознавство і бібліографія»

2022/2023 н. р.

Ступінь вищої освіти - **бакалавр**

Освітньо-професійна програма: «Видавнича справа та медіакомунікації»

Галузь знань: **06 Журналістика**

Спеціальність: **061 Журналістика**

Компонент освітньої програми – обов'язкова дисципліна

Рік підготовки – 1, семестр – 1

Кількість кредитів: 6

Мова викладання: українська

Дні занять: **згідно з розкладом**

Консультації: **згідно з розкладом**

Керівник курсу – **Бездіжа Алла Анатоліївна**, викладач ЦК журналістики

Контактна інформація – alla.bezdiga@gmail.com

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Курс спрямований на засвоєння знань книгознавчої та бібліографічної теорії і практики, на вміння працювати з різноманітними бібліографічними ресурсами, що дає змогу заощадити час і сили, адже бібліографічна інформація допомагає орієнтуватися у величезному інформаційному просторі, швидше й ефективніше знаходити потрібну інформацію.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Книгознавство і бібліографія» є надати студентам знання про теоретикометодологічні, організаційні та історичні засади книгознавства, з'ясувати феномени книги, ознайомити студентів із системою та проблематикою українських книгознавчих досліджень; формувати компетентності майбутніх науковців для успішної роботи з різноманітними джерелами під час підготовки наукового дослідження.

Об'єктом вивчення є найголовніші теоретико-методологічні й організаційно-методичні проблеми книгознавства та загальна і спеціальна бібліографія.

Предметом вивчення курсу є книгознавство й бібліографія у контексті розгляду подвійної природи книги – і як матеріальної складової, і як духовної та культурної спадщини людства.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни є: визначити етапи становлення українського книгознавства; виділити проблемні моменти українського книгознавства; опанувати методологію та методику книгознавства; вивчити нормативно-правову базу книжкової справи; схарактеризувати діяльність українських книгознавців; вивчити систему фахової періодики; а також визначити передумови та засади бібліографії як науки, її виникнення, тенденції розвитку та основні закономірності функціонування; розглянути багатовікову історію розвитку вітчизняної та зарубіжної бібліографії, розкрити основні етапи її розвитку; осмислити основні правові норми захисту інтелектуальної власності в Україні, сприяти формуванню професійних компетентностей студентів, зростанню інтересу до самостійного творчого осмислення змісту віднайдених і дібраних для наукової роботи джерел; визначити особливості підходів, принципів, методів наукового пізнання.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
38/42	Змістовий модуль І. Книгознавство		
4/6	Тема 1. Книгознавство як наука	Знати понятійно-термінологічний апарат книгознавства, його фундаментальну проблематику	Питання, дискусія
4/6	Тема 2. Основні напрямки сучасного українського книгознавства	Знати періодизацію української видавничої справи та проблеми сучасного розвитку української видавничої справи, вміти аналізувати книгознавчих текстів.	Презентації-повідомлення, питання, обговорення
6/6	Тема 3. Книга: сутність і значення	Знати функції книги в житті суспільства; вміти характеризувати історичні умови існування книги як об'єктивного явища соціальної дійсності, вміти здійснити пошук та збір книгознавчої інформації.	Презентації-повідомлення, питання, обговорення
6/6	Тема 4. Типологія книги	Знати основні положення та завдання типології книги	Презентації-повідомлення, питання, обговорення
6/6	Тема 5. Книжкова справа як система	Знати основні складові частини книжкової справи, вміти характеризувати книжкову справу як систему та визначити її структуру	Презентації-повідомлення, питання, обговорення
6/6	Тема 6. Визначні постаті в історії українського книгознавства та їх здобутки	Вміти аналізувати історію та сучасний стан книгознавчої думки та книгознавчих досліджень, вміти розрізнати правдивість наведеної інформації.	Презентації-повідомлення, питання, обговорення
6/6	Тема 7. Українські книгознавчі часописи	Вміти знаходити, систематизувати та професійно опрацьовувати спеціальну літературу з проблем книгознавства, аналізувати фахову періодику	Презентації-повідомлення, питання, обговорення, модульний контроль
58/42	Змістовий модуль 2. Бібліографія		
8/6	Тема 8. Природа бібліографічної інформації	Знати основи теорії бібліографічної інформації	Презентації-повідомлення, питання, обговорення
8/4	Тема 9. Основні процеси бібліографічної діяльності	Знати сутність бібліографії як галузі діяльності	Презентації-повідомлення, питання, обговорення
8/6	Тема 10. Класифікація бібліографії та бібліографічних посібників	Вміти здійснювати бібліографічний пошук, використовуючи систему бібліографічних посібників, володіти навичками користуватися різними видами бібліографічних посібників у процесі журналістської діяльності.	Презентації-повідомлення, питання, обговорення
8/4	Тема 11. Методика бібліографічної діяльності. Заголовок бібліографічного запису	Вміти складати заголовок бібліографічного запису	Презентації-повідомлення, питання, обговорення

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
12/6	Тема 12. Методика бібліографічної діяльності. Бібліографічний опис	Знати правила складання бібліографічного опису, вміти складати бібліографічні описи різних видів документів	Презентації-повідомлення, питання, обговорення, ІНДЗ
8/6	Тема 13. Анотація та реферат	Вміти складати анотацію, реферат на різні види видань	Презентації-повідомлення, питання, обговорення
6/10	Тема 14. Систематичні бібліотечно-бібліографічні класифікації	Вміти індексувати видання, вміти використовувати для бібліографічної роботи комп'ютерні технології	Презентації-повідомлення, питання, обговорення, модульний контроль

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

При проведенні практичних занять використовуються різні активності: евристичні бесіди, дискусії, ситуативні кейси.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на практичних заняттях у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, заслуховування та аналізу тематичних доповідей та рефератів.

В процесі практичного заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, а також мистецтву самопрезентації та красномовству, організації та проведенню ділових прийомів, вирішення конфліктних ситуацій, засвоюють стандарти етикет, етики спілкування.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Однією із форм поглибленого вивчення дисципліни «Книгознавство і бібліографія» є самостійна робота студента, на опанування якої відводиться значна частина навчального матеріалу.

Для успішного вивчення і повного засвоєння даного курсу студент зобов'язаний володіти достатнім обсягом інформації, яка передбачається навчальною програмою.

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел.

Самостійна робота студента в процесі вивчення курсу «Книгознавство і бібліографія» полягає у додатковому опрацюванні загальної та спеціальної літератури з тем, що не увійшли до лекційного матеріалу, підготовці до семінарських та практичних занять, підготовці відповідних презентацій щодо найбільш важливих питань.

Формами контролю виконання самостійної роботи студентами є відповіді на семінарських заняттях, тестування та письмове опитування.

Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про порядок рейтингового оцінювання знань (освітніх досягнень) здобувачів вищої освіти**.

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль*
- *модульний контроль*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання*
- *підсумковий контроль у формі екзамену*.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів із окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими формами та методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- робота в малих групах - спільне опрацювання групою студентів окремих проблемних питань з наступною демонстрацією результатів та засвоєння навчального матеріалу;
- презентація - виступи перед аудиторією для висвітлення окремих питань, індивідуальних завдань, реферативних досліджень тощо;
- методи самостійної роботи – передбачають самостійну роботу студентів з книгою, довідковою літературою при виконанні найрізноманітніших видів навчальної діяльності;
- практичні методи – письмові вправи, виконання індивідуальних завдань, тихе опитування, мозковий штурм.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять із певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування практичних завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Індивідуальні завдання можуть бути як груповими, так і виконуватися окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, практичних занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни загалом.

Підсумковий контроль зазвичай проводиться у формі екзамену, який передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатності комплексно, творчо використовувати накопичені знання та уміння, формувати власне ставлення до певної проблеми, обґрунтовувати свою фахову позицію, розв'язувати практичні завдання тощо.

Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування (в т.ч. із використанням мобільних девайсів), втручання в

роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

ТАБЛИЦЯ
розподілу балів за підсумковими контрольними заходами
та відповідними ваговими коефіцієнтами

	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підс. мод. контр.)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Модуль 4 (екзамен)	Підсумкова оцінка
Вагові коефіцієнти, %	40	20	10	30	100
Розрахунок оцінки в балах (I сем.)	80	85	90	80	82

Приклад розрахунку підсумкової оцінки в балах (I сем.):

$$O = 80 \cdot 0,4 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 + 80 \cdot 0,3 = 82$$

Студенти як відповідальні учасники освітнього процесу дотримуються норм **академічної доброчесності**, усвідомлюють наслідки її порушення, що визначаються **Положенням про академічну доброчесність у Галицькому фаховому коледжі імені В'ячеслава Чорновола**.

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ, ДЕДЛАЙНІВ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, що визначено для виконання усіх видів письмових робіт, які передбачено у межах курсу.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн форматі за погодженням із керівником курсу. Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача.

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю у формі іспиту (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються **Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів**. Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до **Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей здобувачами вищої освіти**.

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

Основна література:

1. Женченко М. Загальна і спеціальна бібліографія : навч. посіб. К. : Жнець, 2011. 255 с.
2. Животко А. Історія української преси / упорядк., передм. і примітки М. Тимошика. Київ : Наша культура і наука, 2000. 368 с.
3. Законодавчі та нормативні документи України у сфері інформаційної, видавничої та бібліотечної справи. Тематична добірка. У 2-х ч. Ч. II. Правове регулювання у сфері видавничої та бібліотечної справи. Київ, 2000. 234 с.
4. Низовий М. А. Вступ до книгознавства: навч. посіб. К. : Кондор, 2009. 144 с.
5. Теремко В. І. Основні засади видавничого бізнесу : навч. посіб. К. : Академвидав, 2009. 136 с.
6. Тимошик М. С. Видавничий бізнес: погляд журналіста, видавця, вченого. К. : Наша культура і наука, 2005. 238 с.
7. Тимошик М. С. Історія видавничої справи. К.: Наша наука і культура, 2007. 498 с.
8. Швецова-Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства : навч. посіб. К. : Кондор, 2004. 216 с.*

Допоміжна:

1. Ісаєвич Я. Українське книгознавство: етапи розвитку // Вісн. Львів. ун-ту: Сер. Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології. Львів, 2006. Вип.1. С. 7-19.
2. Ковальчук Г. І. Репресоване книгознавство (до 90-річчя Українського наукового інституту книгознавства). *Вісн. Книжк. палати*. 2012. №10. С. 30-33.
3. Ковальчук Г. І. Розвиток теорії книгознавства на сучасному етапі. *Бібл. вісн*. 2009. №5. С.44-53.
4. Ковальчук Г. І. Теорія книгознавства та історія книги на сторінках «Вісника Книжкової палати». *Вісн. Книжк. палати*. 2011. №8. С. 7-10.
5. Лебідь С. Розвиток книгознавства та дослідження книгознавчих аспектів видавничої справи в Україні: процеси та здобутки періоду Незалежності. *Вісник Книжкової палати*. 2003. № 11. С. 3–4.
6. Маркова В. Дискусійні проблеми сучасного книгознавства. *Вісн. Книжк. палати*. 2014. № 10. С. 38-41.
7. Шатрова М. Б. Історіографія досліджень наукової спадщини вчених-книгознавців України другої половини XIX–початку XX ст. *Вісник ХДАК*. Вип. 45. 2014. [Електронний ресурс]. Режим доступу : www.ic.ac.kharkov.ua/RIO/V45/07.pdf.
8. Швецова-Водка Г. М. Розвиток теорії книгознавства у другій половині XX століття на початку XXI століття. *Вісн. Книжк. Палати*. 2013. №2. С. 28-31.
9. Цивільний кодекс України 2004 р. (Зі змінами від 3 листопада 2020 р. № 942-IX, ОВУ, 2020 р.).
10. ДСТУ 3582–97 «Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила».
11. ДСТУ 7.1: 2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».
12. ДСТУ 7093:2009. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами.
13. ДСТУ 3017-95. Видання. Основні види. Терміни та визначення.
14. ДСТУ 4826:2007. Інформація та документація. Видання інформаційні. Загальні вимоги
15. ДСТУ 4419:2005. Інформація і документація. Документи аудіовізуальні. Терміни та визначення понять.

16. ДСТУ 7157:2010. Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості.

17. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.

18. СОУ 22.2-02477019-07:2007. (Стандарт організацій України) Поліграфія. Підручники і навчальні посібники для середніх загальноосвітніх навчальних закладів. Загальні технічні вимоги.

Інтернет-джерела:

Офіційний сайт Книжкової палати України. URL: <http://www.ukrbook.net/>

Вісник Книжкової палати. URL: <http://www.ukrbook.net/visnyk.htm>

* червоним кольором зазначено літературу, якою забезпечена бібліотека коледжу

СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень	5 тиждень	6 тиждень	7 тиждень	8 тиждень	9 тиждень	10 тиждень	11 тиждень	12 тиждень	13 тиждень	14 тиждень	15 тиждень	16 тиждень
Лекції	Л1,2	Л3, 4	Л5, 6	Л7, 8	Л9, 10	Л11, 12	Л13, 14	Л15	Л16	Л17, 18	Л19	Л20, 21	Л22	Л23,24	Л25	
Практичні	П1	П2	П3	П4	П5	П6	П7	П8,9	П10, 11	П12	П13, 14	П15	П16, 17	П18	П19,20	П21,22, 23
Контроль знань	ПО	ПО	ПО	ПО	ПО	ПО	МК1	ПО	ПО	ПО	ПО,	ПО	ПО	ПО	ПО, ІНДЗ	ПО МК2

Л1 – лекційне заняття по темі 1

П1 – практичне заняття по темі 1 ...

МК1 – модульний контроль 1

ПО – поточне опитування

ІНДЗ – індивідуальне навчально-дослідне завдання